

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, dana 18. septembra 2023. godine
Ref. br.: RK 2257/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI34/23

Podnosilac

Veton Syla

**Ocena ustavnosti
rešenja PN.br.745/2022, od 26. oktobra 2022. godine
Apelacionog suda Kosova**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Veton Syla, sa prebivalištem u selu Grabanica, Opština Klina, (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) zastupljen od strane „K.A.M.“ & Partners LLC, odnosno g. Feim Alaj i g. Durim Osmani, advokati u Opštini Priština.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluke redovnih sudova u njegovom slučaju, odnosno rešenje [PN. br. 745/2022] Apelacionog suda Kosova od 26. oktobra 2022. godine (u daljem tekstu: Apelacioni sud), u vezi sa rešenjem [PK.br. 265/20] Osnovnog suda u Peći od 11. januara 2021. godine (u daljem tekstu: Osnovni sud) i presudu [Pml. br. 327/2017] Vrhovnog suda Kosova od 29. marta 2018. godine (u daljem tekstu: Vrhovni sud) u vezi sa presudom [PAKR.br. 183/2017] Apelacionog suda od 18. januara 2017. godine i presudu [PKR.P.br. 76/15] Osnovnog suda, od 14. februara 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih odluka, kojim su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagwarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP-a), članom 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i članovima 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i 46. [Zaštita imovine] Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na stavu 4. člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, i članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15. dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 9. februara 2023. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosov (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 16. februara 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [Br.GJR.KI.34/23] imenovala sudiju Safet Hoxha za sudiju izvestioca i odlukom [Br.KSH.KI.34/22] Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban, (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Enver Peci (članovi).
8. Dana 24. februara 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog dana, kopija zahteva je dostavljena Apelacionom sudu.
9. Dana 7. marta 2023. godine, Sud je zatražio od podnosioca zahteva da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema dopisa, dostavi punu presudu Osnovnog suda [PRK.P.br.76/15] od 14. februara 2017. godine.
10. Dana 13. marta 2023. godine, podnosilac zahteva je upoznao Sud da ne poseduje potpunu kopiju gore pomenutog rešenja jer nedostaju nekoliko stranica.

11. Dana 14. marta 2023. godine, Sud je obavestio Osnovni sud u Peći o registraciji zahteva i zatražio je da u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema dopisa, priloži kopiju presude [PRK. P. br. 76/15] od 14. februara 2017. godine Osnovnog suda.
12. Dana 21. marta 2023. godine, Osnovni sud je putem pošte dostavio kopiju presude Osnovnog suda [PRK. P. br. 76/15] od 14. februara 2017. godine, koju je Sud primio 27. marta 2023. godine.
13. Dana 29. avgusta 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Iz spisa slučaja proizilazi da je 31. marta 2015. godine, Odeljenje za teška krivična dela u okviru Osnovnog tužilaštva u Peći (u daljem tekstu: Osnovno tužilaštvo) protiv podnosioca zahteva podnelo optužnicu [PP.br.160/14], pod osnovanom sumnjom da je počinio krivično delo „ubistvo“ iz tačaka 2. i 3. stava 2. člana 30. Krivičnog zakona Socijalističke autonomne pokrajine Kosova iz 1977. godine (u daljem tekstu: KZK) i krivično delo „nezakonito vlasništvo, kontrola, posedovanje ili korišćenje oružja“ iz stava 2. člana 328. Privremenog krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: PKZK). Podnosilac zahteva je u suštini optužen da je 19. maja 2003. godine u selu Grabanica u opštini Klina, koristeći oružje [AK-47], ubio žrtvu B.S. kao i stavio pod životnu opasnost oštećenog B.Sh. Krivičnom delu prethodilo je preteće pismo podnosioca zahteva za R.S., ocu preminulog B.S., od kojeg je tražio da mu ovaj preda novčani iznos u iznosu od 31.000 DM (trideset hiljada maraka) ili će u suprotnom životi njegovog sina i unuka biti u opasnosti. Pošto R.S. nije ispunio zahtev podnosioca zahteva, to je rezultiralo ubistvom njegovog sada pokojnog sina B.S. kao što je bio upozoren.
15. Dana 14. februara 2017. godine Osnovni sud je presudom [PKR.P. br. 76/15] oglosio krivim podnosioca zahteva za krivično delo „ubistvo“ iz tačke 2. i 3. stav 2. člana 30. KZK-a, za koje je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina, kao i za krivično delo „neovlašćeno vlasništvo, posedovanje ili korišćenje“ iz stava 2. člana 328. PKZK-a, za koje je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 1. (jedne) godine i 6 (šest) meseci. Osnovni sud je na jedinstven način izrekao kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina i 6 (šest) meseci, u koju kaznu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 14. maja 2014. godine pa nadalje.
16. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu protiv presude Osnovnog suda, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, sa predlogom da se ožalbena presuda poništi.
17. Dana 11. aprila 2017. godine, Apelaciono tužilaštvo je podneskom [PPA/I. br. 186/17] predložilo da se odbiju kao neosnovane žalba podnosioca zahteva i žalba njegovog branioca, i da se ožalbena presuda potvrdi.
18. Dana 18. maja 2017. godine, Apelacioni sud je rešenjem [PAKR. br. 183/17] delimično usvojio žalbu branioca podnosioca zahteva i izmenio presudu [PKR.P. br. 76/15] Osnovnog suda u vezi odluke o kazni tako što je izrečene kazne podnosiocu zahteva za gore pomenuta krivična dela uzeo kao potvrđene, i za ova krivična dela je preinačio jedinstveni obračun kazne, određujući mu kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina, u koju kaznu se uračunava i vreme provedeno u pritvoru od 14. maja 2014. godine pa nadalje.

19. Neutvrđenog dana, branilac podnosioca zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, protiv presude [PKR.P. br. 76/15] Osnovnog suda od 14. februara 2017. godine i presude [PAKR br. 183/2017] od 18. maja 2017. godine Apelacionog suda, zbog povrede krivičnog zakona i bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, sa predlogom da se osporene presude ponište i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.
20. Dana 23. novembra 2017. godine, Državni tužilac je dopisom [KMLP. II. Br.224/2017], predložio da se zahtev podnosioca zahteva za zaštitu zakonitosti odbije kao neosnovan.
21. Dana 29. marta 2018. godine, Vrhovni sud je presudom [Pml. br. 327/2017] odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti branioca podnosioca zahteva. Prema oceni Vrhovnog suda, neosnovane su tvrdnje branioca osuđenog, budući da presude protiv kojih je podnet zahtev nisu sadržale povrede krivičnog zakona, niti bitne povrede odredaba krivičnog postupka.
22. Dana 24. novembra 2020. godine branilac podnosioca zahteva je podneo zahtev za reviziju krivičnog postupka Osnovnom sudu, sa tvrdnjom da je dokazano da su dokument i dokaz na kojima je zasnovana pravosnažna osuđujuća presuda lažno dati i kroz falsifikovanje, dodajući da su u vezi sa ovim slučajem otkrivene nove činjenice koje bi opravdale nevinost osuđenog lica.
23. Dana 4. decembra 2020. godine, Osnovno tužilaštvo je podneskom [PP/I br. 160/2014] predložilo da se zahtev branioca podnosioca zahteva odbije jer navodi odbrane ne stoje i isti ne ispunjava uslove utvrđene za reviziju iz tačke 1.1 i 1.3 stav 1. člana 423. Zakonika br. 04/L-123 o krivičnom postupku Republike Kosovo (u daljem tekstu: PKZK).
24. Dana 11. januara 2021. godine, Osnovni sud je rešenjem [Pk.br.265/20] odbio kao neosnovan podneti zahtev branioca podnosioca zahteva za reviziju krivičnog postupka. Odbijanje zahteva, Osnovni sud je obrazložio kao u nastavku: „[...] iz razloga jer tvrdnje odbrane, da je presuda [PKR.P.br.75/15] od 14. februara 2017. godine zasnovana na falsifikovanim dokazima i lažnom svedočenju kojim se negira činjenica da preteća pisma koja je podnosilac zahteva sam pisao oštećenom ne stoje jer, iz presude proizilazi da je u Institutu naučne policije u Tirani izvršeno novo grafološko veštačenje, tako da su dileme potpuno otklonjene i dokazano je da je preteća pisma pisao je podnosilac zahteva [V.S.] i u ovom konkretnom slučaju Sud je obezbedio dva mišljenja veštaka koja ne isključuju činjenicu da je preteća pisma pisao podnosilac zahteva“.
25. Dalje, Osnovni sud je u svom rešenju o navodima odbrane i podnosioca zahteva, istakao sledeće: „[...] pravosnažne presude su zasnovane na izjavama svedoka [N.S.], [E.S.], [R.S.], [I.K.] i [H.P], koje su date lažno i predstavljaju izjave koje su date pod pritiskom jer, da bi se dozvolila revizija krivičnog postupka potrebno je ispuniti dva uslova, odnosno da postoje dve pravosnažne presude. Prvo, ona u kojoj je pronađen lažni iskaz i druga presuda da je zasnovana na ovom lažnom iskazu. Stoga, u ovom slučaju, pošto je krivični postupak protiv podnosioca zahteva okončan pravosnažnim presudama i nije dokazano da su pravosnažne presude zasnovane na lažnom svedočenju svedoka, jer nijednim dokazom-izjavom nije dokazana lažnost ovih svedočenja pravosnažnom presudom kojom su svedoci oglašeni krivim zbog toga jer su dali lažne iskaze“.
26. Osnovni sud je na kraju obrazloženja svog rešenja takođe utvrdio sledeće: „[...] okolnosti koje je predstavio podnosilac zahteva u zahtevu za reviziju postupka, ne predstavljaju okolnosti koje bi uticale u reviziji krivičnog postupka, u smislu člana 423. PKZK-a“.

27. Dana 21. januara 2021. godine protiv rešenja, žalbu su podneli branioci podnosioca žalbe, zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i povrede odredaba krivičnog postupka, sa predlogom da Apelacioni sud usvoji žalbu i poništi ožalbena rešenja.
28. Dana 18. jula 2022. godine, Apelaciono tužilaštvo je podneskom [PPN/I. br. 268/2022] predložilo da se odbije kao neosnovana zajednička žalba branilaca podnosioca zahteva, te da se ožalbena rešenja potvrdi i da isto ostane na snazi.
29. Dana 26. oktobra 2022. godine Apelacioni sud je rešenjem [PN.br.745/2022] odbio kao neosnovane zajedničke žalbe branilaca podnosioca zahteva i potvrdio je rešenje [PK.br.265/20] Osnovnog suda od 11. januara 2021. godine .
30. Apelacioni sud je u svom rešenju naglasio sledeće: „[...] zahtev osuđenog za reviziju krivičnog postupka, predviđenu u članu 423. Stav 1 PKZK-a, a takođe i veće Apelacionog suda ocenjuje da je Prvostepeni sud pravično postupio kada je odbio zahtev za reviziju krivičnog postupka nad podnosiocem zahteva pravosnažnom presudom, jer se predstavljeni dokazi od strane branioca podnosioca zahteva ne smatraju kao razlog za dozvolu revizije krivičnog postupka“.
31. Dalje, Apelacioni sud je obrazložio: „[...] što se tiče izjava svedoka [N.S], [E.S], [R.S], [I.K] i [H.P] da su ove izjave lažne i da su date pod pritiskom, ne stoji, jer da bi se dozvolila revizija, potrebno je da postoji pravosnažna presuda za davanje lažne izjave i da se presuda zasniva na tu lažnu izjavu. Stoga, nisu prilagodljive da dozvole reviziju krivičnog postupka u poređenju sa dokazima na kojima je zasnovana presuda. Veće ocenjuje da su dokazi imali mogućnost da se pobiju u svim fazama krivičnog postupka i da kao takvi ne predstavljaju nove dokaze za ovaj slučaj, koji bi uticali na nevinost podnosioca zahteva i ne mogu se predstavljati kao razlog u postupku, u vezi sa zahtevom za reviziju krivičnog postupka, iz člana 423. stav 1. podstav 1,3. ZKP-a“
32. Na kraju obrazloženja svog rešenja, Apelacioni sud je utvrdio sledeće: „[...] podnosilac zahteva i njegov branilac pravilno su se pozvali na pravni osnov, ali isti nisu pružili nijedan dokaz koji bi bio razlog za pokretanje ili razradu i ocenu tih činjenica i dokaza za odlučivanje o ovom zahtevu. jer su isti tretirani tokom celog postupka, pa je stoga žalba odbijena kao neosnovana“.

Navodi podnosioca zahteva

33. Podnosilac zahteva tvrdi da su osporene odluke donete kršenjem njegovih ustavnih prava i sloboda, konkretnije člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravo na pravično suđenje) EKLJP-a i sa članom 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, kao i članovima: 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 46. [Zaštita imovine] Ustava.
34. Podnosilac zahteva pred Sudom pokreće navode o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, iz sledećih razloga: „[...] Apelacioni sud nije ispunio minimalan standard za obrazloženje svoje odluke, u obliku koji bi ubedio bilo koga da je zahtev pravično tretiran“.
35. Podnosilac zahteva takođe navodi: „Sud nije dao odgovor u vezi sa dva razloga zahteva za reviziju krivičnog postupka. Prvobitno nije dalo odgovor zašto novih 14. dokaza ne utiču na promenu konačnog rezultata suđenja nakon što je revizija dozvoljena (u ovoj fazi uopšte nije dala odgovor) i nije obrazložila , čak i suprotno zakonskim odredbama, da zahtev za reviziju nije dozvoljen u slučajevima kada je svedok lagao a da nije imalo pravosnažne presude, što se zaista iz tog razloga revizija dozvoljava i bez pravosnažne

presude, kada se dokaže da je svedok lagao ako postoje smetnje za krivično gonjenje. A da je svedok lagao dokazuju i drugi dokazi, što u konkretnom slučaju postoje smetnje za krivično gonjenje svedoka koji su lagali, a da su lagali dokazuje se pisanjem i potpisom navedenih svedoka“. Štaviše, podnosilac u svom zahtevu navodi sva veštačenja koja su rađena u njegovom slučaju i koja je izneo kao nove dokaze u svom zahtevu za reviziju krivičnog postupka.

36. U tom smislu, podnosilac zahteva dodaje: „Apelacioni sud nije tretirao sve žalbene navode odbrane, nije dao artikulisan odgovor i zasnovan na odredbe PKZK-a što se tiče ozbiljnog navoda da u slučajevima zastarelosti krivičnog dela koje je uticalo na donošenje presude, što se tiče ove okolnosti Sud može dozvoliti reviziju i sa drugim dokazima. U konkretnom slučaju postoje pisani iskazi novih svedoka i materijalni dokazi koji su doprineli sačinjavanju grafološkog veštačenja koji su nisu bili deo krivičnog spisa u glavnom pretresu slučaja i koji nesumnjivo utiču na donošenje nove odluke u reviziji krivičnog postupka“. Shodno tome, podnosilac zahteva tvrdi da je: „[...] obrazloženje suda nepravično, da nema podršku u zakonu i da onemogućava reviziju nezakonitog i nepravičnog suđenja“. Dalje, podnosilac zahteva ističe: „[...] obrazloženja sudova su kontradiktorna, proizvoljna i zakonitost istih se ne može razumeti i kao takva ne mogu da stoje“.
37. U vezi sa navedenom tvrdnjom, podnosilac zahteva se poziva na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) u vezi sa pravom na pravično i nepristrasno suđenje, kako u aspektu neobrazlaganja sudske odluke i načela pravne sigurnosti, odnosno na slučajeve ESLJP-a, kao u nastavku: [Sokourenko et Strygoun protiv Ukrajine](#), br. 29458/04 i 29465/04, presuda od 20. jula 2006. godine, stav 24., [Beian protiv Rumunije \(br. 1\)](#), br. 30658/05, presuda od 6. decembra 2007. godine, stav 39., [Sunday Times protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. 6538/74, presuda od 26. aprila 1979. godine, [Husayn \(Abu Zubaydah\) protiv Poljske](#), br. 7511/13, presuda od 24. jula 2014. godine, stav 521., [Sunday Times protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. 29750/09, presuda od 16. septembra 2014. godine, stav 106. [Gruzija protiv Rusije \(br.1\)](#), br. 132255/07, presuda od 3. jula 2014. godine, stav 182ff, [Ivinović protiv Hrvatske](#) br. br. 13006/13, presuda od 18. oktobra 2014. godine, stav 40., [H. protiv Belgije](#), br. 8950/80, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53., [Suominen protiv Finske](#), br. 37801/97, presuda od 1. jula 2003. godine, stav 36., [Ruiz Torija protiv Španije](#), br. 18390/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 30., [Hiro Balan protiv Španije](#), br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 28., [Barać et autres protiv Crne Gore](#), br. br. 47974/06, presuda od 13. decembra 2011. godine, stavovi 32.-34.
38. Na kraju, podnosilac zahteva traži od ovog Suda da utvrdi povredu članova 31. i 32. Ustava.

Relevantne odredbe zakona i Poslovnika o radu

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.
4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.
5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.
6. Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.
7. Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike.“

Član 32.
[Pravo na pravno sredstvo]

„Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/ njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.“

Član 46.
[Zaštita imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.
2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.
3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili održavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se ekspropriše.
4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.
5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.“

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6.
(Pravo na pravično suđenje)

„1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.
[...]"

UNIVERZALNA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 10.

„Svako ima potpuno jednako pravo na pravično i javno suđenje pred nezavisnim i nepristrasnim sudom koji će odlučiti o njegovim pravima i obavezama, i o osnovanosti svake krivične optužbe protiv njega.“

ZAKONIK Br. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 419. Opšte odredbe

„Krivični postupak koji je završen pravosnažnim rešenjem ili pravosnažnom presudom može se ponoviti na zahtev ovlašćenog lica samo u slučajevima i pod uslovima propisanim u ovom zakoniku.“

Član 423. Ponovno pokretanje krivičnog postupka obustavljenog pravosnažnom presudom

„1. Krivični postupak završen pravosnažnom presudom može se ponoviti samo ako:

1.1. se dokaže da je presuda zasnovana na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svedoka, veštaka ili tumača;

1.2. se dokaže da je do presude došlo usled krivičnog dela sudije, ili lica koje je preduzimalo dokazne radnje;

1.3. se iznosu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima mogu dovesti do odbijanja optužbe, oslobađanja od optužbe ili do osude po blažim krivičnim odredbama;

1.4. ako je za isto delo više puta suđeno licu ili ako je više lica osuđeno za isto delo koje je moglo učiniti samo jedno lice, ili neka od njih; ili

1.5. ako se u slučaju osude za produženo krivično delo, ili za drugo krivično delo koje po zakonu obuhvata više istovrsnih ili raznovrsnih radnji iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji ukazuju da nije učinilo radnju koja je obuhvaćena krivičnim delom iz osude, a postojanje ovih činjenica bi bitno uticalo na odmeravanje kazne.

2. Krivični postupak okončan pravosnažnom presudom može se ponoviti samo u korist okrivljenog lica, osim ako je dokazano da su okolnosti iz stava 1. podstav 1.1. i 1.2. ovog člana rezultat krivičnog dela koje je izvršilo okrivljeno lice ili lice koje deluje u njegovo ime protiv jednog svedoka, veštaka, tumača, državnog tužioca, sudije ili njihovih bližnjih, krivični postupak okončan pravosnažnom presudom može se ponoviti protiv okrivljenog lica. Ponavljanje krivičnog postupka protiv okrivljenog lica je dozvoljeno samo unutar roka od pet (5) godina od donošenja pravosnažne presude.

3. U slučajevima iz stava 1. podstav 1.1 i 1.2. ili stava 2. ovog člana pravosnažnom presudom mora se dokazati da su lica o kojima je reč proglašena krivim za krivična dela o kojima je reč. Ako se postupak protiv ovih lica ne može sprovesti zbog toga što su preminula ili zato što postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, činjenice iz stava 1. podstav. 1.1. i 1.2. ili stava 2. ovog člana mogu se dokazati korišćenjem drugih dokaza

Član 425. Sadržaj zahteva za ponovno razmatranje krivičnog postupka i sud koji odlučuje o tome

- „1. O zahtevu za ponavljanje krivičnog postupka odlučuje pretresno veće osnovnog suda koje je sudilo u ranijem postupku.
2. U zahtevu se mora naznačiti po kojem zakonskom osnovu se traži ponavljanje i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtev zasniva. Ako zahtev ne sadrži ove podatke, sud poziva podnosioca zahteva da u određenom roku dopuni zahtev.
3. Sudija koji je učestvovao u donošenju presude u ranijem postupku ne može da učestvuje u radu veća u kojem se razmatra zahtev za ponavljanje postupka.“

Član 426.

Osnova i procedura za odbacivanje zahteva za pre razmatranje krivične procedure

- „1. Sud će rešenjem odbaciti zahtev za ponavljanje krivičnog postupka na osnovu zahteva ili prethodnog postupka ako:
1.1. je zahtev podnelo neovlašćeno lice;
1.2. nema zakonskih uslova za ponavljanje postupka;
1.3. su činjenice i dokazi na kojima se zahtev zasniva već bili izneseni u ranijem zahtevu za ponavljanje krivičnog postupka koji je pravosnažno odbijen;
1.4. činjenice i dokazi očigledno ne pružaju odgovarajuću osnovu za ponavljanje postupka; ili
1.5. podnosilac zahteva nije postupio u skladu sa odredbama člana 425. stava 2. ovog zakonika.
[...]"

Ocena prihvatljivosti zahteva

39. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje specifikovani Zakonom i predviđeni Poslovníkom o radu.
40. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na član 113.1 i 113.7 [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuje:

Član 113.

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

41. Sud se dalje poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47.

[Individualni zahtevi]

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

Član 48.
[Tačnost podneska]

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

Član 49
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku”.

42. U pogledu ispunjenosti ovih kriterijuma, Sud nalazi da je podnosilac zahteva (i) ovlašćeno lice; (ii) koje osporava akt organa javne vlasti, odnosno rešenje Apelacionog suda [PN.br.745/2022] od 26. Oktobra 2022. godine, u vezi sa rešenjem [PK.br.265/20] od 11. januara 2021. godine Osnovnog suda, kao i presudu [Pml. br. 327/2017] od 29. marta 2018. godine Vrhovnog suda, u vezi sa presudom [PAKR.br. 183/2017] od 18. maja 2017. godine Apelacionog suda i presudom [PKR.P. br.76/15], od 14. februara 2017. godine Osnovnog suda; (iii) precizirao je prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena; (iv) iscrpeo sva zakonom predviđena pravna sredstva; i (v) podneo je zahtev u zakonom propisanom roku.
43. S obzirom da podnosilac zahteva navodi da su navedene sudske odluke donete u suprotnosti sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao i članovima 32. i 46. Ustava, Sud će u nastavku tretirati navode istog: (i) vezano za poslednje osporeno rešenje Apelacionog suda; a zatim (ii) vezano za povredu članova 32. i 46. Ustava.

(i) Navodi povodom osporenog rešenja, odnosno rešenje [PN.br.745/2022], od 26. oktobra 2022. godine, Apelacionog suda

44. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud mora oceniti ispunjenost kriterijuma definisanih kroz tačku (b) stava (3) pravila 34. [Kriterijumi prihvatljivosti] Poslovnika o radu, prema kojem Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako isti nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom.
45. U ovom kontekstu, Sud prvo podseća na sadržaj ovog pravila, kao u nastavku:

(3) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je ispunjen jedan od sledećih uslova:

[...]

(b) zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom;

46. U ovom aspektu i prvobitno, Sud podseća da su okolnosti konkretnog slučaja vezane za osporenu odluku Apelacionog suda, kojom je Apelacioni sud potvrdio rešenje Osnovnog suda, čime je odbio zahtev podnosioca za reviziju krivičnog postupka. Podnosilac zahteva je 2018. godine, pravosnažnom presudom Vrhovnog suda, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina i 6 (šest) meseci zbog počinjenog krivičnog dela „ubistvo“ iz tačaka 2. i 3. stava 2. člana 30. KZK-a i „nezakonito vlasništvo, kontrola, posedovanje ili korišćenje oružja“ iz stava 2. člana 328. PKZK-a.

47. Što se tiče suštine žalbe podnosioca zahteva u vezi sa navodima o povredi člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer je prema njemu, Apelacioni sud u rešenju o odbijanju njegovog zahteva za reviziju krivičnog postupka: „[...] Sud nije dao odgovor u vezi sa dva razloga zahteva za reviziju krivičnog postupka. Prvobitno nije dalo odgovor zašto novih 14. dokaza ne utiču na promenu konačnog rezultata suđenja nakon što je revizija dozvoljena (u ovoj fazi uopšte nije dala odgovor) i nije obrazložila, čak i suprotno zakonskim odredbama, da zahtev za reviziju nije dozvoljen u slučajevima kada je svedok lagao a da nije imalo pravosnažne presude, što se zaista iz tog razloga revizija dozvoljava i bez pravosnažne presude, kada se dokaže da je svedok lagao ako postoje smetnje za krivično gonjenje. A da je svedok lagao dokazuju i drugi dokazi, što u konkretnom slučaju postoje smetnje za krivično gonjenje svedoka koji su lagali, a da su lagali dokazuje se pisanjem i potpisom navedenih svedoka“. Štaviše, Sud primećuje da je podnosilac zahteva opisao rešenje Apelacionog suda kao „potpuno proizvoljnu“.
48. Sud ističe da redovni sudovi u postupku po zahtevu za reviziju krivičnog postupka odlučuju samo o tome da li zahtev o reviziji krivičnog postupka ispunjava procesne uslove za njegovo usvajanje, a ne o „nekoj optužnici“ podnosioca zahteva u smislu prava na pravično suđenje iz člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP-a (vidi analogno slučaj Suda: [KI63/21](#), podnosilac zahteva *Hysen Metahysa*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. novembra 2021. godine, stav 72; i slučajeve ESLJP-a: [Bochan protiv Ukrajine, \(br. 2\)](#) br. 22251/08, presuda od 5. novembra 2015. godine, stav 44. i [Moreira Ferreira protiv Portugala \(br. 2\)](#), br.19867/12, presuda od 11. novembra 2017. godine, stavovi 60.-61.)
49. Pored toga, Sud podseća na praksu ESLJP-a, koja utvrđuje da član 6. EKLJP nije primenljiv u postupcima za ponavljanje bilo kog slučaja, jer ako lice čija je kazna postala pravosnažna i koje zahteva reviziju njegovog slučaja i on ili ona tokom ovog postupka nisu „optuženi za neko krivično delo“ u smislu člana 6. Konvencije (vidi slučaj ESLJP-a, [Fischer protiv Austrije](#), br. 27569/02, odluka o prihvatljivosti slučaja, od 6. maja 2003. godine).
50. Nadalje, Sud primećuje da su redovni sudovi u vezi sa zahtevom za reviziju krivičnog postupka, koji je podneo podnosilac zahteva odlučili da ga odbiju.
51. Sud, upravo uzimajući u obzir ovu tvrdnju podnosioca zahteva u kontekstu procesnih garancija iz člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP-a, nalazi da se pomenuti sudski postupak, u kome podnosilac zahteva zasniva svoje žalbene navode, ticao samo ocene ispunjenosti procesnih uslova koje zahtev za reviziju krivičnog postupka mora da ispunjava da bi bio prihvatljiv, i time bi predmet bio ponovo otvoren za razmatranje i ocenu u ponovnom postupku.
52. Stoga, Sud, uzimajući u obzir sadržaj sudskog postupka u kojem je podnosilac zahteva oslonio svoje žalbene navode o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, podseća na sudsku praksu ESLJP-a i sopstvenu sudsku praksu, prema kojoj se član 31. Ustava i član 6. EKLJP-a ne primenjuju na zahteve za reviziju ili ponavljanje postupka (vidi, analogno, slučajeve Suda: [KI07/17](#), *Pashk Mirashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. juna 2017. godine, stav 64; [KI80/15](#), [KI81/15](#) i [KI82/15](#), *Rrahim Hoxha*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. decembra 2016. godine, stav 31; [KI167/22](#), podnosilac zahteva *Fatos Kakeli*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. marta 2023. godine, stav 63., vidi takođe slučajeve ESLJP-a, *inter alia*, [Oberschlick protiv Austrije](#), br. 23727/94, rešenje o neprihvatljivosti od 21. marta 1994. godine, [Dowsett protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#) br. 8559/08, rešenje o neprihvatljivosti od 4. januara 2011. godine).

53. Shodno tome, Sud smatra da se navodi podnosioca zahteva u vezi sa sudskim postupkom koji su sudovi razvili po njegovom zahtevu za reviziju krivičnog postupka proglašavaju neprihvatljivim, jer su nespojivi *ratione materiae* sa Ustavom, kako je utvrđeno članom 113.7. Ustava i pravilom 34. (3) (b) Pravilnika o radu.

(ii) Navodi o povredi članova 32. i 46. Ustava

54. Sud takođe razmatra da li zahtev podnosioca zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti, utvrđene u pravilu 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika o radu. Stav (2) pravila 39. Poslovnika o radu utvrđuje kriterijume na osnovu kojih Sud može razmatrati zahtev, uključujući kriterijum da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretno, tačka (d) stava (1) i stav (2) pravila 39. Pravilnika o radu utvrđuju da:

„(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(d) ako zahtev tačno razjašnjava i adekvatno iznosi činjenice i navode o povredi ustavnih prava ili odredbi.

[...]

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/tejlka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.“

55. Na osnovu sudske prakse ESLJP, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovanim“ u celini ili samo u vezi sa bilo kojom posebnom tvrdnjom koju zahtev može da sadrži. S tim u vezi, ispravnije je nazvati isto kao „očigledno neosnovane tvrdnje“. Ove poslednje, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu se kategorisati u četiri odvojene grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao zahtevi „četrtoog stepena“; (ii) navodi koji su kategorisani sa „očiglednim ili evidentnim nedostatkom kršenja prava“; (iii) „nepotkrepljeni ili neopravdani“ navodi; i konačno, (iv) „zbunjujući i nejasni“ navodi. Ovaj koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva koji je ocenjen kao „očigledno neosnovan“, kao i specifičnosti četiri navedene kategorije navoda koje su kvalifikovani kao „očigledno neosnovani“ razvijeni kroz sudsku praksu ESLJP-a, Sud je usvojio i u svojoj praksi, uključujući ali ne ograničavajući se na slučajeve [KI40/20](#), podnosilac *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; [KI163/18](#), podnosilac *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2020. godine; [KI21/21](#), podnosilac, *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine [KI107/21](#), podnosilac *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine).
56. U tom smislu, Sud podseća da podnosilac zahteva u svom zahtevu navodi povredu članova 32. i 46. Ustava. U vezi sa ovim navodima, Sud ističe da podnosilac zahteva u svom zahtevu nije precizirao na koji način su ta prava povređena u njegovom slučaju, niti je dao bilo kakvo relevantno obrazloženje u pogledu njihovog kršenja, već je samo naveo te ustavne odredbe.
57. Sud, u ovom kontekstu, naglašava da je, na osnovu člana 48. Zakona i stava (1) (d) i (2) pravila 34. Pravilnika o radu i svoje sudske prakse, više puta naglašavao da: (i) strane imaju obavezu da razjasne precizno i na adekvatan način činjenice i navode; i takođe (ii) da svedoče i u dovoljnoj meri potkrepe svoje tvrdnje o povredi ustavnih prava ili odredbi (vidi slučajeve Suda [KI163/18](#), podnosilac zahteva *Kujtim Lleshi*, citiran iznad, stav 85. i [KI124/20](#) podnosilac zahteva *MuhamedAli Ceysülmedine*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine, stav 42; i [KI183/22](#), podnosilac zahteva *Rexhep Kastrati*, rešenje o neprihvatljivosti, od 27. aprila 2023. godine, stav 30).

58. Sud takođe podseća da je takođe više puta naglašavao da samo pominjanje člana Ustava, bez jasnog i adekvatnog obrazloženja kako je to pravo povređeno, nije dovoljno kao argument da se aktivira zaštitna mašinerija koju nudi Ustav i Sud, kao institucija koja se stara o poštovanju ljudskih prava i sloboda (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda, [KI02/18](#), podnosilac zahteva *Vlada Republike Kosovo [Ministarstvo za životnu sredinu i prostorno planiranje]*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. juna 2019. godine, stav 36.; i [KI95/19](#) podnosilac zahteva *Ruzhdi Bejta*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. oktobra 2019. godine, stavovi 30.-31., KI183/22, podnosilac zahteva *Rexhep Kastrati*, citiran iznad, stav 31.).
59. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva tvrdi povredu članova 32. i 46. Ustava, ne opravdavajući i potkrepljujući povredu istih osporenim odlukama.
60. Dakle, tvrdnje podnosioca zahteva za povredu članova 32. i 46. Ustava su „nepotkrepljene ili neosnovane“ tvrdnje, pa su stoga nedopustive kao očigledno neosnovane na osnovu Ustava, kao što je utvrđeno članom 48. Zakona i pravilom 34. (1) (d) i (2) Poslovnika o radu.

Zaključak

61. Sud zaključuje da se navodi podnosioca zahteva o:
- (i) povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, što se tiče osporene odluke, odnosno rešenja [Pn.nr.745/2022] od 26. oktobra 2022. godine Apelacionog suda, proglašavaju neprihvatljivim, jer nisu *ratione materiae* u skladu sa Ustavom, kao što je utvrđeno članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 34 (3) (b) Poslovnika o radu; kao i
 - (ii) povredi članova 32. i 46. Ustava su „nepotkrepljeni ili neosnovani“ navodi, stoga se proglašavaju neprihvatljivim kao očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je utvrđeno članom 48. Zakona i pravilom 34. (1) (d) i (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članovima 20, 47. i 48. Zakona i pravilom 34 (1) (d), (2) i (3) (b) kao i 48 (1) (b) Poslovnika o radu, dana 29. avgusta 2023. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 4 člana 20. Zakona; i
- IV. DA UTVRDI da ova odluka stupa na snagu na dan objavljivanja na Službenom listu Republike Kosovo, shodno stavu 5 člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani